Hazoor Paaka jay Harman jo Deenee Kirdaar Dr Muhammad Ayub Qadri translated by Abdur Rahman Junejo

حضُور پَاڪ جَي حَرمَن جَو ديني ڪردَارَ

ڊاڪٽر محمد ايوب قادري
مترجم: عبدالرحمان جوڻيجو

عورت جي فطري خصوصيتن کي سامهون رکي حضرت خديجہ الڪبريٰ کي ڏسو ته ان جي اڳيان سندس مڙس غار حرا جو واقعو بيان ڪري ٿو يا ائين چئجي ته هڪ دعويٰ ڪري ٿو. دعويٰ به ڪا معمولي نه. نبوت جي دعويٰ، وحي خداوندي جي دعويٰ، جبرئيل سان هم ڪلامي جي دعويٰ، هڪ اهڙي دعويٰ، جنهن جو اڳ ڪڏهن اشارو به نه ڪيو هو.

وري رفيقه حيات ڪا معمولي عورت ناهي- واپارين جي بادشاهه آهي، جهان ديده آهي- زماني جي لاهن چاڙهن کان چڱي طرح واقف- هن کي ڪو به فريب ڏئي نٿو سگهي- وڏي ڳالهه ته ننڍي عمر جي به ناهي جو مڙس جي ڳالهين ۾ اچي وڃي بلڪه مڙس کان عمر ۾ پندرهن

سال وڏي آهي. ان تي لطف اهو آهي ته معاشيات ۾ خود ڪفيل آهي بلڪه مڙس جي ڪفالت به ڪري ٿي. زال آهي- مڙس جي ڪا ڳالهه يا ڪا ادا هن جي اکين کان پري ناهي- هوءَ مڙس جي جلوت کان به واقف آهي ۽ خلوت جي داناءِ راز آهي- مڙس جي زندگي جي ڪا به ڪنڊ هن کان لڪل ناهي- هوءِ جهان ديده، صاحب فراست آهي- هوءِ دوربين نگاهه رکي ٿي- هنکي خبر آهي ته مڙس جي پيغام کي قبول ڪرڻ زمين ۽ آسمان کي دشمن بنائڻ آهي- خاندان ۽ سڄي قوم جي دشمني ڪٽڻي آهي- آفتن جو مقابلو ڪرڻو آهي- مسلسل آزمائشن جي ٻٺين ۾ سڙڻو آهي. جان مال ۽ آبرو، مطلب ته زندگي کي خطري ۾ وجهڻو آهي.

ٻيو ته پيغام ڏيڻ وارو هن پوري ڪائنات ۾ اڪيلو آهي. هن جو ڪو به حامي ۽ مددگار ناهي- هن سان ڪا به قوم يا جماعت ناهي- دولت ۽ اقتدار ناهي-

پر ملاحظه هجي- هوءِ پيغام ٻڌي سڄي ڪائنات ۾ سڀني کان پهريان ايمان آڻي ٿي ۽ ايمان آڻيندڙ جي صف ۾ سر فهرست هن جو نالو لکيو وڃي ٿو. آزمائش شروع ٿي وڃي ٿي. هوءِ تن من ڌن ۽ هر مال متاع عزيز مڙس جي پيغام تي قربان ڪرڻ شروع ڪري ڏئي ٿي. اهو سلسلو ڏهن سالن تائين قائم رهي ٿو. دنيا جون ساريون تڪليفون سهي ٿي پر ڪو به شڪايت جو لفظ زبان تي نٿي آڻي.

ڪڏهن اُف نه ڪئي. ڪڏهن به هن جي عزم ۾ ڪو لوڏو نه آيو بلڪه اسان ته اهو ڏسون ٿا ته جيڪا به آزمائش ٿئي ٿي، اها سندس ايمان کي وڌيڪ پختو ڪري ڇڏي ٿي. هر تڪليف هن ۾ نئون عزم پيدا ڪري ڇڏي ٿي. هوءِ پنهنجي مڙس کي سهارو ڏئي ٿي. حوصله افزائي ۽ پشت پناهي ڪري ٿي. هن جي ملم ۽ ان جي زخمن جو پهو بنجي وڃي ٿي.

حضرت محمد(صلى الله عليه وسلم) جو سڀ کان وڏو معجزو هيءُ آهي ته سندن پيغام کي سڀ کان پهريائين سندس رفيقه حيات حضرت خديجة الڪبريٰ قبول ڪيو.

ازواج مطهرات حضور جن کي ڪيتري قدر چاهينديون هيون، ان جو روشن ثبوت قرآن ڪريم آهي. سوره احزاب ۾ آهي ته:

۽ اي نبي، پنهنجن زالن کي فرمائي ڇڏيو ته جيڪڏهن توهان دنيوي زندگي ۽ ان جي آرائش چاهيون ٿيون ته اچو ته مان توهان کي ڪجهه مال ۽ متاع ڏئي رخصت ڪري ڇڏيان خوشيءَ سان ۽ جيڪڏهن توهان الله کي ۽ ان جي رسول کي ۽ عالم آخرت کي مقصد رکو ٿيون ته پوءِ الله توهان مان نيڪ ڪردارن جي لاءِ اجر عظيم تيار رکيو آهي“.

انهيءَ اعلان کانپوءِ ازواج مطهرات ڪهڙو رستو اختيار ڪيو. سڀني الله، ان جي رسول ۽ عالم آخرت جو رستو

پسند ڪيو. اهي آهن زال ۽ مرد جا تعلقات محبت،. صلي الله عليہ وسلم.
حضرت عائشه کان جڏهن پڇيو ويو ته حضور جو اخلاق ڪهڙو هو ته پاڻ جواب ڏنائون ته حضور جو اخلاق قرآن آهي. ۽ قرآن ڇا چاهي ٿو:
”عورتون توهان لاءِ لباس آهن ۽ توهان انهن جي لاءِ لباس آهيو“.
يعني توهان ٻئي هڪ ٻئي جي ضرورت پڻ آهيو. دنيا جي سردي گرمي کان حفاظت پڻ آهيو. زينت به آهيو. پرده پوش به آهيو ۽ جسماني طور تي نزديڪ ترين به آهيون.
عبدالله بن عمر کان روايت آهي ته حضور جن فرمايو ته دنيا جون سموريون شيون عارضي فائديمند آهن ۽ دنيا جي بهترين فائدي وٺڻ جي شيءِ نيڪ عورت آهي، ڇاڪاڻ ته نيڪ عورت جو فائدو پائدار ۽ هميشہ رهڻ وارو آهي(مسلم)
حضور جن فرمايو ته:
”جيڪڏهن مان حڪم ڏيان ها ته ڪو ڪنهن کي سجدو ڪري ته زال کي حڪم ڏيان ها ته اها پنهنجي خاوند کي سجدو ڪري“.
هڪ جڳهہ ارشاد آهي:

”جيڪڏهن ڪا عورت انهيءَ حال ۾ مري وڃي جو سندس خاوند ان کان راضي هو ته اها جنت ۾ داخل ٿيندي“.

ڪاشانه نبوي ڇا آهي هڪ کليل ڪتاب، جنهن جو جڏهن دل چاهي ۽ جتان دل چاهي ڏسي وٺي. حضور جي حيات مقدس ۽ سيرت مبارڪ جي هر ڪنڊ روشن ۽ راھ هدايت آهي ۽ دنيا وارن لاءِ عمل جو نمونو - حضور جن ٻڌايو آهي ته جنهن لائحه عمل کي توهان دنيا وارن اڳيان اهڙي شد و مد سان پيش ڪريو ٿا. ان تي گهر جي چوديواري جي اندر خود ڪيترو عمل ڪريو ٿا. پاڻ اعلان ڪيائون ته هر عمل جي ابتدا سندن ذات مبارڪ کان ۽ سندن گهر کان ٿئي ٿي. انصاف، ايمانداري، محبت، قناعت، قرباني، خلوص، عزت، نيڪي، عصمت، شعاري جن عظيم الشان اصولن کي مڃڻ جي تقاضا ٻين کان ڪندا هئا، انهن تي سڀ کان پهريائين توهان خود ۽ توهان جا گهر وارا عمل ڪندا هوا. اهي ازواج مطهرات ئي هيون جن حضور جي چوديواري جي اندر زندگي کولي کولي دنيا وارن اڳيان پيش ڪئي ۽ انهيءَ حيات مقدس ۽ اسوه حسنه جي پيروي جي دعوت ڏني.

پيغمبر اسلام جو هر ڪم هڪ ئي مقصد رکندو هو- اسلام جي تبليغ ۽ ترقي.

حضورن جون ازواج مطهرات صرف شريڪ حيات نه هيون بلڪه مقصد حيات جون به شريڪ هيون. هنن اسلام جي پيغام کي پري ۽ نزديڪ، خاص و عام تائين پهچائڻ ۾ وڏو ڪارنامو انجام ڏنو آهي. تفصيل ۾ به، اجمال ۾ پڻ، زبان سان به ۽ مثال سان به، انهن معاملن جي متعلق به جيڪي مردن سان تعلق رکن ٿا ۽ انهن امور جي متعلق پڻ جيڪي صرف عورتن سان تعلق رکن ٿا. هو پنهنجي مڙس جون نفس ناطقه هيون، دست راست هيون، زبان حال هيون، سندن چوڻ حضور جو چوڻ هو ۽ انهن جو ڪرڻ حضور جو ڪرڻ هو.

هن انقلاب ۽ هن ارتقا کي آڏٽ ۾ ازواج مطهرات نمايان ڪردار انجام ڏنو آهي. کين چڱي طرح معلوم هو ته الله تعاليٰ کين خاص ذميداريون عطا ڪيون آهن. هنن انهن ذميدارين کي پورو ڪرڻ ۾ تن من ڌن جي بازي لڳائي ڇڏي. هنن شب و روز جا واقعات تمام ضروري تفصيلات سان خاص و عام تائين پهچايا ۽ باقي دنيا جي لاءِ رسول جن جي حياتي جي هن روشن پهلو کي دنيا واسطي ڇڏيو- هنن حضور جن جي زندگي جي هر گوشه کي اجاگر ڪيو، جنهن جي خبر سندن بغير دنيا کي نه هجي ها- هو چڱي طرح ڄاڻنديون هيون ته اهي پاڪ زالون به آهن ۽ مومنن جن مائرون به آهن. اهي خوب

سمجهنديون هيون ته جنهن فرض جي امانت انهن جي سپرد آهي، ان جي ادائگي ۾ کين پيڻو انعام الاهي ملندو.

امهات المومنين خاص طور تي پنهنجي تعليم ۽ تبليغ جو رخ عورتن جي حلقه طرف ڦيرائي ڇڏيو. هر معاشري ۾ عورتن جو تعداد اٽڪل اڌ آهي. اسلامي شريعت جي ڪافي معاملن جو تعلق صرف عورتن سان آهي. مثلاً ماهواري، پيٽ، شادي، طلاق، خانه داري، ٻارن جي پالنا، بيوهگي ، عدت وغيره وغيره. لهاذا لازمي آهي ته عورت جو بهترين استاد عورت ئي ٿي سگهي ٿي ۽ خاص ڪري زنانن مسئلن جي متعلق.

هڪ اهڙو معاشرو، جنهن ۾ عورتن لاءِ اهم ترين قدر، حيا ۽ عصمت هجن، جتي اسلام جي ٻڌايل اصول معاشرت هيٺ مردن ۽ عورتن جي درميان حجاب ۽ پردو هجي، اتي عورتن جي تعليم لاءِ سڀ کان وڌيڪ موزون عورت ئي ٿي سگهي ٿي. حقيقت اها اهي ته عصمت واريون، حيا واريون ۽ پردي واريون پنهنجي مائرن ۽ ڀينرن کانسواءِ ڪنهن ٻئي مان اهو ميل ميلاپ نٿيون رکي سگهن، جيڪو علم سکڻ لاءِ ضروري آهي- اهو ئي اهو ڪم هو جيڪو ازواج مطهرات خصوصي طور تي سرانجام ڏنو.

*

۽ يتيمن جو مال انهن جي حوالي ڪريو ۽ پاڪ مال جي بدلي ۾ حرام مال نه وٺو(القرآن)
يتيمن جو مال پنهنجي مال ۾ ملائي ان کي خرد برد نه ڪريو ڇو ته اهو(تمام وڏو) گناه آهي.(القرآن)